1973

FM/3 971

1890:1

AZ OLVASÓ FIGYELMÉBE!

FELVÉTELEINKNÉL A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMBAN TALÁLT HIÁNYOSSÁGOKAT AZ ALÁBBIAK SZERINT JELÖLTÜK

AZ EREDETI NEHEZEN OLVASHATÓ. A NYOMÁS ELMOSÓDOTT, A HÁTOLDAL NYOMÁSA ÁTÜT. AZ OLDALT RESTAURÁLTÁK, EZÉRT A SZÖVEG HALVÁNYABB. AZ EREDETI SÉRÜLÉSE MIATT A SZÖVEG HIÁNYOS

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMON TINTÁVAL V. GRAFITTAL ALÁHUZÁSOK, BEJEGYZÉSEK, FOLTOK TALÁLHATÓK

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM SZINES

AZ EZT KÖVETŐ FELVÉTELEN RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÁST ADUNK A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM TARTALMÁRÓL, A HIÁNYOKRÓL ÉS AZ ABBAN ELŐFORDULÓ CSONKASÁGOKRÓL, SÉRÜLÉSEKRŐL

SZENTESI LAP

1890. (20.évf.). jan. 1-dec. 30. 1-154.szám. Teljes.

Rendk. mell.: 1 db: 152.számhoz.

Csonka: 77.sz. 1-2.lap.

1216

XX. évfolyam 1890. 1. szám. Szerda, január 1.

Előfizetési árak:
Egy évre . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:
Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve
a lap egy oldala 24 helyre van beosztva Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetések *Stark Nándor* könyvkereskedésében is felvétetnek.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Nyilttér-ben
minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:
Stark Nándor és Dezső Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

A huszadik év.

Lapunk jelen számával a huszadik évébe lépett.

A mai nagy reklám-világban, mikor még a legtekintélyesebb világ-lapok is, igy uj év küszöbén, igéretekkel nyitják meg soraikat olvasóik előtt, s a vidéki lapocskák gyenge existentiájuk biztositása és nevelése érdekében a mennyek és földek megajánlása mellett, a legelkeseredettebb kenyérharcra képesek; talán nem követünk el mi se valami nagy szerénytelenséget, ha most, mikor huszadszor köszöntünk be, boldog uj évet kivánva, olvasóinkhoz, egy kis visszapillantást teszünk a hátunk mögött fekvő multra, mely nemcsak egy vidéki lap; de egy város életében is események számába megy, s mely lapunkat felmenti attól, hogy minden előfizetési időszak nyiltával, programmot hirdessen és igéreteket tegyen fennállhatása érdekében.

A 70-es években számos vidéki lap keletkezett, s ezek között abban a korban, melyet a „Szentesi Lap“ él már, alig 5—6 van az országban; a többi számos mind ujabb keletű; a régiek nagyrészt kidőltek az ujak keletkezése által támasztott irgalmatlan konkurrentiális harcban.

A „Szentesi Lap“ áll, s a mily büszkén tekint vissza 20 ad éves multjára, éppen oly reménynyel néz a jövő elé. — S e remény nem pusztán abból áll, hogy mindinkább szaporodó előfizetői és olvasóinak száma folyton növekedni fog s mind biztosabb, fényesebb anyagi állapotnak örvendhet, hanem abból, hogy az az irány, melynek lapunk, városunk és megyénk közállapotait tekintve, állandó, örökös és irányára nézve soha nem változott harcosa volt, céljait sorra kiküzdi, s ujabb, meg ujabb eszmék támasztásával és ápolásával nagyobb és nagyobb szolgálatára lehet közönségünknek.

A „Szentesi Lap“ Szentes város történelmének azon korszakában keletkezett még, mikor ez a nagy, népes város fel sem szabadult egészen a válság terhei alól. — S ezen terhek leküzdése képezte a város népének egyedüli közéleti feladatát.

Arról, hogy ez a város — bár rendelkezik az anyagi, szellemi haladás minden elementumával — mily rendkivüli mértékben el van maradva, csak a legintelligensebb körökben, s itt is csak akkor beszéltek, ha egy nagyobb városi vendég jelenléte ezt szükségszerüleg napirendre hozta.

S mily felháborodást keltett az egész város társadalmában, mikor közéletünk egyik, már rég kidőlt tekintélye, egy felolvasás alkalmával azt mondta, hogy: „az a kár, hogy népünk még több zsiros pogácsát fogyaszt el, mint betűt.“ Pedig abban az időben még igaza volt.

Közgyüléseinken három napig folyt a vita a felett, hogy a csordajárás miként kezeltessék, s megesett egyik, ma is közszolgálatban levő, tekintélyes állásu közhivatalnokunkkal, hogy mikor arról volt szó, hogy *távirdát kellene létesiteni*, felszólalt a közgyülésen, s azt mondá, hogy: *„uraim, a távirda csak luxus-cikk.“*

Hol nagy jelentőségü közalkotások létesitésével szemben ilyen állást foglaltak el a zöld asztal mellől is, el lehet képzelni, hogy mily arányu küzdelemre volt szükség, hogy a haladás és az ezzel járó áldozatkészség iránt egy egészséges közhangulat megteremtessék, s a régi, ósdi világ helyét egy oly nép foglalja el, mely a haladás közszükségének érzetében még a személy- és párttekinteteken is fölül bir emelkedni, s tesz rendre, alkot folytonosan, hogy a százados mulasztást helyrepótolja.

Husz évvel ezelőtt még csak egyetlen járdája volt a városnak ott a főutcán. Ebből állt minden közalkotás.

S mikor 1874-ben Csongrádmegye közgyülésén meg lett penditve az eszme, hogy Csongrádmegye tegye át Szentesre a székhelyet, Szentesnek saját fiai szavazták le ezt a törekvést, mert még a gondolatától is megijedtek annak, hogy ily merész vállalkozáshoz kezdjenek.

Ha vesszük, hogy még 15 évvel ezelőtt is ily felfogások ellen kellett küzdeni a zöld asztal mellett ülőkkel szemben, mily változáson ment keresztül azóta Szentes?! Hogy ma elmondhassuk, és pedig minden tulzás nélkül, hogy a magyar alföld egyetlen városa sem képes azt a haladást felmutatni, melyet Szentes az utóbbi évtizedben tett.

Lapunk akkor még egyedül állt, s igy büszkén mondhatjuk el, hogy bölcsője volt a ma már áldozatra és alkotásra kész közérzületnek.

S később, mikor már versenytársa is lett lapunknak, bizony sokszor nem versenytárs volt abban, hogy a haladás, a teremtés, az alkotás érzete fokoztassék a közönségben, hanem hogy lapunk ereje zsibbasztassék a lelkesitésben.

De volt bár tetsző, vagy nem tetsző egy eszme, melynek helyességéről meg voltunk győződve, azt lapunk cserbe soha nem hagyta; ha pártolóink közül sokan többször e miatt el is vonták tőlünk bizalmukat: mi állhatatosak maradtunk!

Az a 20-ad éves mult, mely hátunk megett van, állhatatosság és következetesség láncolata.

S ezen 20 ad éves multból tizennégy év esik a mai szerkesztő vállaira. — Ezek voltak e lap multjának legküzdelemteljesebb évei. Annyi támadás, annyi ócsárlásban mennyi ember kidől, kifárad! Talán mi is kifáradtunk volna, ha nem állna hátunk megett akkora olvasó közönség és az előfizetők számának olyan serege, milyennel kevés vidéki lap dicsekedhetik az országban, s ha büszkén nem mondhatnánk el, hogy Szentes minden ujabbkori alkotásának lapunk volt egyik leglelkesebb szószólója.

Eszméink megvalósulásának látása csak fokozza erőnket a küzdelemre. S jelszavunk: tovább, tovább!

1889—1890.

Egyiket végig küzdöttük, a másiknak küszöbére léptünk, hogy végig küzdjük, ha Isten is ugy akarja.

Az elmult év, különösen ennek utolsó napjai, közéleti szempontból mozgalmasak voltak. — E mozgalomnak, mely a megyei tisztujitásra irányult, egy részről lapunk volt egyik fő lüktető ereje.

Küzdöttünk, hogy megyénk kormányzatában — a nagyon is szükségszerü változás minden ponton bekövetkezzék. E törekvést egyelőre meghiusitotta az a hatalmas tömörülés, melyet a megyei tisztikar a községi hivatalnokok szövetkezésével kifejtett, hogy valamiképpen feje ne legyen a vármegyei administratiónak azon férfiu, kinek egyenes jelleme és kiváló erélye nem igen nyujtott kedvező kilátást a közigazgatási slendrianismus barátai számára.

S igy, ha e küzdelmet ezuttal nem koronázta is közvetlen siker, egy nagy erkölcsi jelentősége mégis van ennek, s ez az, hogy az az irány, mely megyénk mai állapotai ellen küzdött, az uralkodó megyei hatalom és az érdektalálkozásból származó minden erőfeszitéssel szemben is képes volt a megyének legfüggetlenebb elemeiből egy oly pártot teremteni, melynek ereje és befolyása jövőre lehetetlenné teszi, hogy megyénk kormányzatában a felelősség nélkül való, gazdátlan állapotok évtizedes botrányai ismétlődhessenek.

E küzdelem elérte azt, hogy végre a kormány is figyelmet fog közállapotainkra forditani. Elég legyen eziránt annyit felemlitenünk, hogy a belügyminiszter, lapunk felszólalása folytán, a volt főszámvevő által megbélyegzett számadásokat összes ügyirataival felrendelte magához. S igy biztos kilátás van rá, hogy: a megyei takaró-kezet elveszik

ezen számadásokról, s majd ki fog derülni, hogy: igazunk van-e nekünk, mikor azt mondjuk és azt hirdetjük, hogy: Csongrádmegye adminisztratiójában tarthatlan állapotok vannak, s ezen állapotok nevelője, fenntartója eddig maga a vármegye feje volt.

Nem akarunk jóslásokkal lépni a jövő eseményei elé; de annyit előre is hangoztatni merünk, hogy: a küzdelemnek, melyet a jó megyei közigazgatás zászlója alatt megindítottunk, s mely mellett lapunk jövőre is minden személyválogatás nélkül fog küzdeni, sikere nincs oly messze; mert bármily többség sem képes egy hatalmat fenntartani, melynek alkotmánya korhadt, rothadó oszlopokon nyugszik.

Ami a lefolyt év eseményeit — városunk közkormányzatát tekintve — illeti, nincs árny nélkül ez sem; mert a közpénztárnál beállt személyváltozás szükségének indoka, a közkormányzatban elharapódzott immoralitás jeleit mutatja; de ennek gyors, erélyes elfojtása már magában véve érdem és fény a lebegő árnynyal szemben. S igy akár a közigazgatás menetét vesszük, akár közkormányzat folytán városunk haladását biráljuk, ugy találjuk, hogy az elmult év felett, városunk közdolgainak intézését tekintve, megelégedéssel tekinthetünk vissza; mert ha semmi másra nem hivatkozunk is, csak arra, hogy egy közel százezer frtos műutat épitett a város a vasutig, s ezzel nemcsak közforgalmi érdekünknek tett kiszámithatlan hasznot; de szépészeti szempontból is kiemelte a főutcát elhagyott nyomorult állapotából; ez az alkotás magában véve elég arra, hogy az 1889-ik évet, városunk haladását tekintve, eredményesnek mondhassuk. — De ezentul fejlesztetett a járdázás és az utcák kivilágitása, s mindez a nélkül, hogy a házipénztári kirovás a jövő évre emelkedést mutatna; pedig a regale megváltása következtében városunk bevétele e cimen 6—7000 frttal apadt.

A ránk következő év — városi kormányzat szempontjából — különben a küzdelemteljes évek sorát fogja megnyitni.

Lejár a városi tisztikar mandatuma és elkövetkezik a városi tisztujitás, s igy a harc előrelátható itt is.

Lapunk e küzdelemben is azon zászló alatt fog szolgálni, hogy: a ki eddigi szolgálatával méltatlanná tette magát a közbizalomra, az menjen, váltsa fel helyét jobb erő.

Tehát jó helyett jobbat! Ez lesz jelszavunk. — S ezen elvet vallva, nézünk a beköszöntött uj év feladatai és küzdelmei elé minden irányban.

Jeligénk az uj évben is az, a mi a mult évben volt: „Ember! küzdve küzdj és bizva bizzál!" ⊙

Nem igaz?!

A „Szentesi Lap" két közelebbi számában *Kádár* Henrik volt megyei főszámvevő méltatlan mellőztetéséről irva, azt mondá, hogy megyénk e kiváló tisztviselőjének menni kellett; mert a megyei kormányzat mai levegője nem tűr meg olyan embert a tisztikarban, ki 1889. okt. 22-én délután tartott állandó választmányának ülésén, a csongrádi 1870., 71. és 72-ik évi közpénztári számadásokról — melyek 19 évig vártak fölülvizsgálatra, — azt mondta, hogy: **ezek, uraim, minta-számadások; mert hamis a számadás naplója és nyugtáinak legnagyobb része!**

A „Szentesi Lap" ezen cikkeivel szemben a „Szentes és Vidéke" először azt irta, hogy még mikor ezen ominózus számadások a vármegye közgyülésén előfordultak, akkor megyénk főispánja Budapesten teljesitette képviselői kötelességét, s mikor a „Szentesi Lap" ezen együgyü mentegetődzéssel szemben kijelenté, hogy ez a gyülés két hónappal ezelőtt volt, s igy, ha nem csalódunk, hát ekkor már Zsilinszky Mihály volt megyénk főispánja, s ha azon a választmányi ülésen főispán elnökölt, az nem lehetett más, mint Zsilinszky Mihály. — Erre a „Szentes és Vidéke" legközelebbi számában egy, a főispán előszobájában készült cikkben azt mondja, hogy *nem igaz az, mely szerint Kádár Henrik 1889. évi október 22-én tartott állandó választmányi ülésen azt a kijelentést tette volna, amit a „Szentesi Lap" neki imputál.*

Miután a „Szentesi Lap" azon közleményét nem a más beszéde, hanem a jelzett állandó választmányi ülésen Kádár Henrik főszámvevő által előszóval tett kijelentés alapján irta, annálfogva a nélkül, hogy a nevezett lappal csak egy árva szóra is szóba állnánk, arra nézve, hogy mondta-e Kádár Henrik volt számvevő azt, amit a „Szentesi Lap" irt: tanuul Zsilinszky Mihály főispánra, Balogh János megyei árvaszéki elnökre és magára Kádár Henrikre hivatkozunk.

Azt hisszük, hogy három ilyen tisztességes uri ember tanusága elég lesz a közönségnek.

Azt irja továbbá a „Szentes és Vidéke", hogy: *az sem igaz, hogy Mátéffy Kálmán ügye szóba került a kandidáló bizottságban.* Ezt is a „Szentesi Lap" irta, tehát ő hazudott, ha nem igaz, hogy a tisztelt szolgabiró ur zsarolási esete felvettetett a kandidáló bizottsági ülésben.

Hogy Mátéffy ur esete felvettetett s kandidálás előtt ezen esetben az alispán kihallgattatása is inditványoztatott, erre Zsilinszky Mihály főispán, Fekete Márton, Kiss Zsigmond, Szeder János, Kovács Imre és Kristó Nagy István megyei képviselők legyenek a tanuk. S legyenek egyszersmind szivesek megbocsátani nekünk, hogy tisztes nevöket éppen a „Szentes

Folytatása a mellékleten.

A „SZENTESI LAP" TÁRCÁJA.

A húsz éves „Szentesi Lap"-hoz.

Nagy emberekről beszélik, hogy utolsó percükben
Kivántak „több világosságot!"
Terólad meg elmondhatjuk, hogy születésed óta
Mindig ezt kivánod.

V. M.

Gróf Csáky Albinné otthona.*

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt szerkesztő ur! Ön néhány sort kiván tőlem a „Hét" „Salon-élet"-ének irója felől. Kivánsága nagyon megtisztelő reám nézve, de tartok tőle, hogy csalódni fog. Ön bizonyára azt várja, hogy olvasóját a főváros egy modern épületének puha szőnyeggel borított csevegő fülkéjében hangulatos láng mellé telepitsem, a hol a ringó szék, kerevet, párolgó thea köt le, s a hol mindenek fölött az a ritka elem uralkodik, a mely ezekbe az élettelen holmikba életet lehel. Szerkesztő ur, ön nem jó helyen kereskedik. Én a fővárosban ilyen zugot nem ismerek. Nem mintha nem lenne annak itten hirmondója se, hanem mert magam is tollforgatóink azon spleenes alakjai köze tartozom, a kiknek a salon, idegeik révén, tiltott gyümölcs. Engedje meg, hogy vidékre vigyem önt olvasóival, a mi persze ebben a borzongós időben nem nagyon chic s az évad szempontjából a szerkesztőnek se valami kedves dolog. De hát nem tagadhatom meg önmagamat. Teljes életemben örökké emlékeztem. Most is emlékezni fogok.

Jó sorsom a nyáron erdővidékre vetett és gyakran megfordultam egy régi kastély barátságos falai között. Szepes-Olaszitól, erdős emelkedők mentén egy kis órai ut völgykatlanba visz, a melyre egyfelől a szepesi vár romja tekint le, másfelől meg a Branyiszko vet őrszemet. Ennek a regényes környezetnek a központján fekszik az a régi kastély parktól övezve és szabad kilátással a büszke romokra. Ott van „Salon-élet" irójának otthona s a kiképet kivánna egyéniségéről, annak Szepes-Mindszentre kell beköszöntenie, mert a grófnét igaz valójában ott leli „otthon." Mások nyaralni járnak falura s haza jönnek a fővárosba télire, a grófné hazamegy nyárra s beszállásolja magát ide télire. Ebben rejlik egyik alapjellemvonásának a kulcsa. Szereti a természetet. A fa, növény, virág az ő eleme. Kora reggel parkjának gazdag flóráját gondozza finom müizlésü kezével, a házi gondok után a kert egy hivogató sátrában, az irodalom valamely érdekes terméke köti le, délután meg ismét csak a természetnek áldoz, a melyről sokat tudnának regélni a közeli hegyek. Rá nézve nincs távol, nincs magasság és meredek. Kitartó turista, a ki könnyen küzdi le a göröngyöt s ér el olyan csucsokat, a melyekre a főváros elpuhultjai álmukban se mernek gondolni.

A ki a természetet szereti, az rendszerint fogékony minden szép, nagy és nemes iránt, annak lelkében poézis, müvészet, irodalom is viszhangzó hurokra lel. Soha sem láttam annyira elemében a „Salon-élet" iróját, mint mikor egyszer a véletlen a szellem munkásaiból koloniát hozott össze a mindszenti kastély vendégszerető falai között. Élvezettel idézem vissza emlékembe magam is az ősök komor képeitől diszlő nagy terem jobboldali benyilóját, a hol nemcsak a kandalló áraszt meleget sziporkázó fényével, hanem jótékony légáramot nyer minden attól a sugártól, a mely a szellemet, kedélyt, lelket honositja meg a kerevetek között. A jobboldali salon a ház urnőjének birodalma. Ott láttam teljes uralkodásában, mikor egyszer bohéme elem minden fajából vetett oda a szélrózsa egy-egy hirmondót.

Oda került az a zongora-gróf, a ki a félkezével legyőzte az orosz cárt, engem pedig bámulatba ejtett, előttem teljesen ismeretlen talentumaival. Nemcsak zongorázik és versel, hanem delejez és énekel is. Egy pár ideges mediumot egész önkivületig hozott, s aztán bemutatta magát, mint Paulus riválisal. Couplet-ket igazán valóságos bájjal énekel. Aztán odakerült egy festő-különc, a kiről egész mondakör jár ott a vidéken. Egy filozóf-báró, a ki két célnak él. Müvészi hivatásnak első sorban, másodsorban meg annak, hogy mikép lehet az emberi szükségletek igényeit a legcsekélyebbre szoritani? Kimondhatatlan szabásu öltözetet visel és utazza a világot málha nélkül, egy szál kabátban. Egy, szürke szineket kedvelő, szótlan alak, a kinek oldalán meg egy mindig rózsaszinben látó fiatal, szőke, franciásan könnyed iró jutott, — élénk csevegése révén a hölgyek kedvence. Őt, a „Hét" szomoruságára, most valahol az afrikai partok hullámaihoz köti izgő-mozgó hajlama. Képviselője akadt a vonós hangszernek is a fővárosi quartettnek azon rokonszenves alakjában, a ki hurjaival gyakran érint belső hurokat, s vele volt egy Párisból mostanában hazatelepült zongoramüvész társa, és mindezekhez az áhitatos környezetből kikerült még egy-egy titkos irogató is.

A családiasság jótékony fészkét, a mindszenti kastély jobboldali fogadóját egész muzsa-templommá változtatta ez az inváziő, a melynek éltető központját azonban ekkor is épp ugy a ház urnője képezte, szellemes finom modorával, mint mikor kizárólagosan övéi környezik őt annak a barátságos szobának hivogató fülkéiben. A szellem légkőre reá nézve kétszeresen éltető elem, de van egy másik kör, a mely meg boldogságnak forrása husz év óta. Értem családját, a melynek odaadólag él. Mint hitves, valóságos rajongással csügg mindazon, a mi férjét érdekli, a nő hivatását igazi nemes értelemben fogva fel. Sikere örőm neki, levertsége bánat reá nézve s éleslátásával, gyengéd női érzékével nehéz kérdésekben

* A „Hét" első számából.

holdat raktak meg a veszedelmes bogarak petével. Az irtás a nyár folyamán égetéssel, később petepusztitással történt. Fölszedtek összesen 4939 liter petetokot, a melynek literjét öt krjával vette meg a város. Szántással 15 holdon történt pete-pusztitás. A közlegelőkből 35 hold volt petével megrakva 10 holdat fölszántottak, 25 holdon szedés által pusztitották a petét. A sáskairtás költségeit, melyet a város előlegezett, a minister megtéríti a városnak.

A halál után.

Telve voltam lángoló szenvedélylyel s epedéssel, sorvasztó tüz gyanánt csergedezett a vér ereimben és midőn végtelen szenvedélyem tárgyát keblemre öleltem: szive oly hideg volt, hogy szerelmem magasra fellobogó lángja egyszerre kialudt tőle, ajkam az ő nevét suttogva megmerevedett, szemeimből kiköltözött az élet, de recehártyáján — mint a mely képet utóljára láttam, — az ő alakja volt lerajzolódva . . . és — meghaltam.

Élettelen testemet a temető szélén egy gödörbe vetették s lelkem épen olyan volt, mint ez a sirgödör: halott volt mélyen eltemetve, az én kisvenvedett szerelmem.

Midőn az első éjjelen elérkezett a kisértetek órája, megnyilt holt lelkem s kibagyá röpülni életre kelt halottját, mely szállt, szállt végig rónákon, hegyeken, zárt ajtókon át, csukott ablakon keresztül az én jégszivü gyilkosom szobájába.

S az a jégsziv nem volt már hideg; az a büszke szép ajak, mely csak visszautasitó szót tudott mondani, vissza tudja már adni a kapott csókokat; azok a vakmerőségre késztő formás karok, mely kuek méltóságteljes mozdulata vissza tudta tartani a vakmerőt, most lázas szenvedélylyel, hosszan, édesen tudnak ölelni; azok a mellek és csipők, melyeken a tökély bübáját csak távolról lehetett csodálni, most más szenvedélyének voltak martalékul dobva. Összecsapott a két égő sziv lángja, az üdvösség kapuja megnyilt előttük, s midőn be akartak rajta lépni a mennybe: közzéjük surrant az én holt szellemem s lehellete olyan fagyos volt, mint kedvesem szive egykor, s olyan penészes, dohos sirszagott terjesztett maga körül, hogy összeborzadtak és fázni kezdtek, mert a halál gondolata röpködte körül lelkűket.

S testemnek sirja is felnyilt és tagjaimba élet költözött, megdörzsöltem még álomtelt szemeimet, rendbeszedtem kissé derangirt öltözékem, melyet apró lakótársaim, testembez akarván hozzáférközni, csunyán megviseltek, aztán gondolkoztam, mittevő legyek egy hosszu órán keresztül, mert még gyermekkoromban, dajkámtól hallottam, hogy a halottaknak éjjelenkint csak 12 től 1-ig adatik idő, hogy a 23 órai fekvéstől elzsibbadt tagjaikat kissé nyujtóztathassák s cseveghessenek szomszédaikkal, hogy el ne feledjék a beszédet, mire az Ur angyala hatalmas trombitaszóval ujra életre kelti őket.

Szivart keresve, belé nyultam kabátom felső zsebébe, de ijedten kaptam vissza kezemet! mert ruhámon keresztül a mellembe nyultam, hol a sziv helyén üresség tátongott és ennek a fenekére csuszott le szivartárcám.

Ijedtségem csakhamar eloszlott s beletalálva magamat a helyzetbe, hogy most szivtelen vagyok, szivarra gyujtottam s gunynyal el kezdtem dudolni:

„De már akkor késő lesz,
Mert a szivem másé lesz!"

Kiléptem a 6 lábnyi mélységből s hetykén szivarozva, lábaimat elegánsan ide-oda nánytam, miközben népdalvkat, könnyüvérü operettek dal amaival elegyest, füttyörésztem s egy közelemben ácsorgó csoporthoz csatlakoztam.

— Nyó estét! — vetém oda nekik arisztokratikus orrhangon. (Jogosultnak véltem magam ilyes tempók utánzására — 'sz nem volt szivem!)

A társaság — melynek tagjai életükban akadémikusok lehettek, mert szemüvegeiken keresztül láttam, hogy a sok tudománytól egész megcsontosodott az agyvelejük, jöttömkor hirtelen félbeszakitotta az előbb élénken folytatott beszélgetést.

Egy ur, ki csaknem a háta közepébe vágta koponyáját, gyanakvó hangon felelt köszöntésemre:

— Ki volt az ur életében és hol lakik most?

— Boldogtalan szerelmes voltam uraim, — felelém hirtelen ellágyulással, feledve, hogy szivtelen vagyok; — boldogtalan szerelmem hozott e jeltelen kis sirhalom alá is, melyet csak a közeli temetőárok felkuszó burjánja ékesit zöldjével.

— Pfuj! — kiáltá egyszerre az egész társaság, — s ez a fickó merészel elegyedni közénk, kik valamennyien diszes kripták lakói vagyunk s fejünk felett márvány hirdeti halhatatlan érdemeinket, melyekkel az emberiség boldogitására törekedtünk.

Undok csontábrázatuk vigyorgott s hustalan állkapcsaik összeverődtek a gunykacajtól, melylyel távoztomkor kisértek.

Beláttam, hogy igazuk van, hogy a nagy ur még holta után is különb a közönséges halandónál. Hisz az ő tetemük maradékai, melyeket nem hordtak még szét a falánk férgek ezrei, — dohos penészvirággá változnak, mig az én, ily rövid pihenés alatt feloszlott szivem porából gyenge kis vadrózsa nőtt ki fejfa helyett sirhalmom szélén.

Odamentem a kis rózsatőhöz, lehajoltam hozzá s gyönyörködtem fakadó rügyeiben (a holdvilág épen odasütött), melyek a szerelmes tavasz lehétől duzzadni, nyilni kezdettek — épen, mint az én szivem, mikor badar ifjui hittel s rajongással azt hittem a gyilkos szenvedélyről, mely szivembe költözött, hogy az az istenség nyilvánulása és hogy annak az istenségnek lényét a szeretet képezi.

Elkezdtem gügyögni a rózsatőnek, s dédelgettem, mint kis gyermekeket szokás. Egész jól éreztem magamat s szinte el is feledtem, hogy én most halott vagyok, kinek nemsokára ismét el jő az ideje, hogy érzéketlen mozdulatlanságban aludjék, s hogy most a saját, alakot változtatott szivemmel beszélgetek, midőn egyszer a lábaim mellett elnyuló árokból erőlködő nyögés hangjai törtek felém.

Megörültem ennek a hangnak. Hát lakik itt a szomszédban valaki, a kinek nem derogál majd az én temetőszéli lakó voltom?

Egy egészen jól konzervált fiatal ember közeledett felém; ruhái még nem nagyon mállottak szét, csak a füleit és orrát kezdték ki a hivatlan lakmározók; erősen meggörnyedve lépegetett, mintha a járás nagy erőfesztitésébe került volna, s nyelvét majd egy arasznyira öltötte ki, ugy, hogy minden lépténél a mellét verdeste.

Szótlanul nyujtotta kezét s nekem az első pillanatban az jutott eszembe, hogy most borzadnom kellene, de minekutána nem volt szivem, cynikus gunykacaj kiséretében megszólitottam őt:

— Mi az ördögért erőlködsz ugy, mint a terhes szekérbe fogott ökör? s abban még mi gyönyörüséget találsz, hogy a nyelved ily hallatlan hosszura öltögeted?

Busan fordult meg s intett a háta mögé, és ime — hurok volt nyakára szoritva melynek a másik végénél fogva akasztófát vonszolt maga után.

— Ez ugyan alkalmatlan kolonc! — mondám neki, — talán nem is tudsz tőle beszélni?

Tagadólag intett.

Odaléptem hozzá. Mily szerencse, hogy nem volt szivem! mert ellenkező esetben nem lett volna kellő szivem, hogy hozzányuljak, s meglazitottam nyakán a hurkot.

Hálás, borzalmas mosoly futott végig arcán; nagyot nyelt és nyelve szépen visszacsuszott szokott, rendes helyér.

— Ki volt az ur életében és hol lakik most? — ismételtem az előbb hallott kérdést.

— Pár nap óta itt lakom, a hóhér kegyelméből, az árokban; de hogy ki voltam életemben, az kissé hosszadalmas história, sembogy igy futtában elmondhatnám. Ha kiváncsi, üljünk le az én akasztófámra, háromnegyed egy van, egy órára készen lehetek vele.

A beszéd nagyon nehezére eshetett, mert egész kiizzadt; tenyerével végig simitotta arcát, fejét mig füleinek és orrának maradványai zörögve hullottak a földre az érintés nyomán: hirtelen fuldoklás fogta el, megveregettem hátát s öklöm alatt mélyen besüppedt a kabát, szétnyilt ajkai közül pedig nyelvének egy darabja ugrott elő, mely az egészről leválva, a fuldoklást előidézte.

E katasztrófa következtében kissé dadogva, töredezetten kezdett beszélni:

— Hajdanában, mikor még nevem is volt. Zaprakaducsek Vencelnek hivtak. Foglalkozásra nézve postatiszt voltam s rövid szolgálat után a fővárosból Retekdomb-Ujfalura neveztek ki főnöknek.

Retekdomb-Ujfalun, furcsán hangzó nevem dacára, eleinte nagyon jól éreztem magamat. Ami kevés szórakozás kinálkozott, mindenből kivettem részemet. A legjobb társaságokban forgolódtam s szinte boldognak éreztem magamat, mig a téli hónapok be nem következtek.

Ekkor oly sajátságos körülmény tette tönkre az én megelégedett, boldog életemet, hogy előre fel kell önt kérnem, ne nevessen az elbeszélés folyama alatt, mert megbocsásson, nagyon borzalmasan szokott mosolyogni.

Fejemet elforditva, mosolyodtam el s zsebeimben kotorásztam, zsebtükrömet keresve, hogy arca elé tartsam; de — szerencséjére — otthon feledtem s ő folytatá:

— Alig hullott le az első hó, egy házaspár érkezett, a közelben fekvő nagybirtokáról, Retekdomb-Ujfalura, a télen való ott mulatás céljából. Ezzel a házaspárral, bárhova is mentem, mindenütt találkoztam és ez volt az én szerencsétlenségem kutforrása.

Hogy megértse furcsán hangzó szavaimat, szükséges megmagyaráznom, hogy kétféle ember iránt éreztem az életben végtelen ellenszenvet, azaz helyesebben szólva, gyülöletet: a mondva-csinált poéta iránt, ki egész magaviselkedésével az ő miletét akarja demonstrálni és a mézes mázos száju vénasszony iránt.

Es ez az előbb emlitett férj a legmegátalkodottabb és legvadabb fürfapoéta volt, kiről csak valaha hallottam!

Deresedő, sörényes fejét folyton a jobb vállára hajtotta, száját félig kitátva tartva, savószinü, baromiag buta, kifejezéstelen szemeit ábrándosan a plafond felé meresztette s megragadott minden kinálkozó és önmaga csinálta alkalmat, hogy émelygős szörnyszülött verseit föltálalja.

Valahányszor ilyen helyzetben megpillantottam őt, — és ezt 3 hétig esténkint megtettem — kezeim ökölbe szorultak, szemeim várben forgottak s szám szinte tajtékot forr veszett dühömben és gyilkos vágyamat alig-alig tudtam fékezni.

De ha a feleségivel kerültem össze, kinek olyan pofozni való, örökké édes mosolyu arca volt s minden szava olyan gyomorháboritó szendeségtől s hizelgéstől volt eltelve: dühöm megkétszereződött s erősen kellett magamat tartani, hogy ne rugjak és harapjak.

A szerencsétlent oly extasisba hozta a visszaemlékezés, hogy addig csikorgatta fogait, mig egyszerre valamennyi levált álkapcsairól s tompa koppanással a pamlagunkat képező akasztófára hullott. Ekkor lecsillapodott s elfulva beszélte tovább:

— Három hétig birtam ki ezt a gyötrelmet, akkorra megutáltam miattuk Retekdomb-Ujfalut is és fölkérezkedtem még betöltetlen régi állásomra.

Hajdani nyugalmam csakhamar visszatért s hogy régi, illetve most uj helyzetem annál kedvesebbé legyen előttem, az első héten ismeretséget kötöttem egy bübájos kis teremtéssel, kivel reggelenként, hivatalba menet találkoztam az utcán.

Olgának hivták; ábrándos kék szeme s mosolygós pici piros szája volt és a zeneakadémiát látogatta magasabb zenai kiképeztetés céljából.

Rövid pár hét alatt annyira beleszerettünk egymásba, hogy bücsületes ősi nevemet Szapányy-ra változtattván, egy reggelen levélkét csuztattam kezébe:

„Kisasszony! Szapányy Vencel, ki önt imádja, kezét kéri meg!"

Másnap egy kapu alatt keblemre dőlt és bevallotta, hogy ő is szeret s meg is irta szüleinek.

Két nap mulva választ kapott levelére, mely „sötét fellegeivel elhomályositá boldogságunk napját":

„Kedves Olga! Szapányy Vencelt, a ki téged imád, vigye el az ördög! — Mi már most választottunk számodra; jövő héten megyünk, érted!"

Itt gyors cselekvésre volt szükség.

Olga a mellett volt, hogy esküdjünk meg titokban; én pedig, kevésbbé regényes, de nem kevésbbé célhoz vezető módot ajánlottam, mely kényszeriteni fogja szüleit, hogy beleegyezésüket adjak.

Olga elpirult, az arcomra legyintett, s mi titokba megesküdtünk.

Esküvő után ajánlottam, hogy töltsünk legalább egy napot kis lakásomon, de Olga erősen tartotta magát, hogy előbb szülői áldását akarja kikérni.

Hazautaztunk.

Olyan fatálisan ismerős volt előttem az ut, mely az öreg birtokára Répa várba vezetett, hogy nem győztem a fejemet csóválni.

Előfutárul, hogy nagyon váratl nul ne érkezzék a csapás, táviratot küldöttünk, melyben tudattuk, hogy az esteli vonattal, mint férj s feleség érkezünk haza. Az allomáson kocsi várjon reánk!

Este hét órakor megérkeztünk, nem várt senki ránk, tehát gyalog mentünk be a kastélyba.

Az ebédlőben találtuk Olga apját és anyját, a kikben a Retekdomb-Ujfalusi végzetes házaspárra ösmertem.

Szörnyü megilletődésemben rémes sikoltást hallottam s ájulan rogytam össze.

Agyra-fektettek s Olgával magára hagytak, ki gyengéd kezekkel kezdett ápolni.

Mikor felocsudtam ájultságomból, egy pillanatig bambán bámultam feleségemre, és ime, még az előbb oly szépnek tartott ábrándos kék szemeiben a papájáéira véltem ismerni, s ajkán a mama émelygős, mézes mosolyával.

Vad, fékezhetlen düh fogott el a felfedezésre; fölugrottam fektemből s Olgát felrelökve, rontottam az öregek szobájába.

Ott találtam őket és —

Ekkor a temetői kápolna órája lassu, tompa kongással egy órát ütött.

Társam fölugrott; a kötél ismét megfeszült nyakán, szemei kidüledtek, csonka nyelve arasznyira nyult le mellén s hogy futva közeledett lakásához, a sujos, nagy akasztófa, rémes dübögéssel csuszott utánnya.

Mielőtt az árokba lépve, végképen eltünt volna szemeim elől, pár kézmozdulattal befejezte elbeszélését: két öklét hosszában egymás mellé téve, ellenkező irányba forditotta, mintha csavart volna valamit, aztán hátranyulva, megragadta kötelét s a menynyire birta, teluuzta — jelképezve az akasztást — nyelvét még hosszabban öltötte ki és azzal eltünt.

Én is leugrottmm siromba; az óra az utolsót kongatta s már csak annyi időm volt, hogy végsőt szippantsak szivaromon s elgondoljam, hogy talán még ennek is jobb itt, a temető árokban éjféltáni 1-től, éjfeli 12-ig aludni, mint odafön a királyoknak fenyes életet élni. Childe Harold.

Melléklet a „Szentési Lap“ 1890. 1. számához.

és Vidéke“ állitásainak megcáfolására használtuk föl. Mert a „Szentes és Vidéké“-nek leibzsurnálkodása valóban méltatlan arra, hogy vele szemben ily tanuk állittassanak fel; de hivatkoztunk ezen nevekre céltudatosan; mert ugy érezzük, hogy a nevezett lap szemérmetlenkedéseihez, *melyekre többé* **tollal** nem felelünk: a vármegyeház elfogadó termeiben adják meg az impulsust.

— **Koulisszák mögül.** Sajatságos helyzete van most a mi megyénk főispánjának. Fogadja naponként a vármegye félhivatalos ujságjának segédszerkesztőjét, s elmondja neki, hogy miként fogadta a minister a küldöttséget, s hogy mit táviratozott dr. Heltai a ministernek, hogy Heltai a ministertől elnézést kér, a miért a bizalmas beszélgetés alkalmával tett ministeri nyilatkozatot nyilvánosságra hozta.

A félhivatalos ezek után neki förmed dr. Heltainak egyszer azért, hogy indiscretiót követett el; mert nyilvánosságra hozta azt, a mit a minister bizalmasan mondott; majd tagadja, hogy ezt a minister mondhatta volna.

Hogy mondta-e a minister azt, a mit Heltai irt, mikor Heltai leleplezése a napi lapokban is megjelent, a nélkül, hogy a kormány félhivatalos lapjában ez csak egy árva betüvel is megcáfoltatott volna, a mi hasonló esetben rendesen azonnal meg szokott történni, azt hisszük, hogy ennek valósága minden kérdés felett áll, s ezzel szemben ugy, *függöny mögül* irt cikkel éppen nem lehet a főispán nagyon kényes helyzetét olyan rózsás szinben tüntetni fel, még akkor sem, ha a főispán Heltaival szemben szükségesnek találja közzététetni azt is, hogy Heltai mit táviratozott a ministernek, különösen, ha vesszük, hogy egy szó sem igaz abból, hogy Heltai elnézést kért volna a ministertől, a miért ismeretes cikkét megirta. Mi láttuk ezt a táviratot; de ebben mentegetődzésről egy szó sincs, s ezt Heltai nevében vissza is utasitjuk. S a mi a konsequentiákat illeti, mi ugy talaljuk, hogy vármegyénk főispánjának sokkal finyásabb helyzete van ezen esetből kifolyólag a belügyministerimmal szemben, mint a „Szentes és Vidéke“-ben ő azt megiratja.

A dolgot ugy fogjuk föl, hogy a minister olyan nyilatkozatot tett megyénk főispánjára, melylyel szemben egy főispánra nézve nincs más helyzet, mint az, hogy: megy a ministerhez s azt mondja: uram, montad-e ezt vagy nem? — Ha mondtad, akkor én nem maradhatok; mert tekintélyem az egész ország előtt meg van ingatva. — Igen, az egész ország előtt; mert a nyilatkozatot olvasta az egész ország. — Ez olyan erkölcsi helyzet, mely elől a főispánnál sokkal csekélyebb bizalmi állásu hivatalnok sem térhet ki.

Hogy a minister mondta, a mi irva volt, az igaz, mert illetékes helyről meg nem cáfoltatott. S igy nem üres, hanem nagyon is komoly hir az, mely Zsilinszky Mihály főispán lemondásával foglalkozik.

Helyi és megyei hirek.

— *Boldog uj évet kiván t. olvasóinak a „Szentesi Lap“ szerkesztősége.*

— **A szentesi jótékony nőegylet** ezidei táncvigalmát február 8-án fogja a nagyvendéglő termeiben megtartani. A táncvigalom — mint értesülünk — jótékony célu sorsolással lesz egybekötve.

— **Az év utolsó estéjét** a szentesi 48-as népkör is társas vacsorával ülte meg. A kör estélyén a tagok többen családostól jelentek meg, mi a közvacsora kellemetességét csak fokozta. Éjfélkor a leáldozott évről *Sima* Ferenc körelnök emelt bucsupoharat s egyuttal üdvözölte az uj évet. A szép számu közönség hajnalig mulatott fesztelenül.

— **Hivatal átvétel.** *Gaál* Sándor, a szentesi kir. járásbiróság ujonnan kinevezett főnöke, dec. 30. és 31-én vette át a járásbiróság vezetését Temesváry Antal és dr. Percel János aljárásbiráktól. — Az uj járásbiró különben legközelebb családját is idehozza Szentesre, s mint halljuk, a palotás Sarkady-féle házat bérelte ki lakásul.

— **Szilveszter estéjét** a helybeli dalárda a nagyvendéglő termében szándékozott megülni; de a kibocsátott ivet oly kevesen irták alá, hogy a társas vacsora elmaradt s e helyett a kaszinóban volt a lezajlott évtől bucsu-estély.

— **Előléptetés.** *Zsilinszky* Lajost, Zsilinszky Mihály főispán fiát, a ki a tiszti vizsgát sikerrel tette le, király ő felsége tartalékos hadnagygyá léptette elő.

— **Nemes szivű hivatalfőnökök** cim alatt *Steiner* József, a helybeli m. kir. adóhivatalnál volt napdijas egy hosszab panaszt küldött be hozzánk, melyben azon lelketlenséget tárja fel, amint a helybeli m. kir. adóhivatal főnökei: Geier pénztárnok és Prefort (kitünő magyar nevek!) ellenőr a hivatalban eljárnak. Elüldözték innen Kutny ellenőrt, kenyerétől fosztották meg Tomor János számtisztet, és karácsony szombatján napdijas állásától megfosztották Steinert, ki négy apró gyermek apja, s egész családjával 1 frt napi keresményére volt utalva. S ezen embertelen tettet elkövették vele azért; mert Geier urnak örökké a hivatalban csavargó fia bosszantásait Steiner nem türte. Hja bizony, ilyen szomoru egy napdijas sorsa, kivált ha őt a végzete Geierek és Prefortok közé veti!

— **Törvénysértő városi tanács** czim alatt a „Szentes és Vidéke“ otromba vádat emel a városi tanács ellen, hogy ez a fogyasztási adókezelésnél 2660 frttal ajándékozta meg a fogyasztási adókezelőt. E vád magában hordja állitásainak valótlanságát; mert hiszen nincs olyan előljáróság a világon, mely az ezreket csak egy füttyre, szóra ajándékozgassa. S az egész éretlen támadás szóra sem volna méltó; de a tanács e tárgyban vizsgálatot fog a közgyülléstől maga ellen kérni, hogy a közönség nyilt és igazságos ítéletét provokálhassa. E tárgyra egyébiránt mi még visszatérünk.

— **Halálozás.** Nevezetes halottja volt dec. 22-én H.-M.-Vásárhelynek. A jótékonyságáról széleskörben ismert Nagy András Jánosné szül. Mucsi Mária asszony hunyt el e napon, mély gyászba boritva hites társát, kivel 58 évet töltött példás egyetértésben. Temetése dec 23-án oly impozáns részvét mellett ment végbe, minőben halandó még nem részesült a szomszéd városban.

— **Rosszul alkalmazott fenyegetés.** Zokogva, szepegve ront be a kis Jancsi apjához a szobába.

— Mi bajod te?

— Jaj, jaj éd's apám, megvert a Panni néni!

— No ne sirj, hanem menj ki, oszt' mond meg neki, hogy ha még egyszer megver, hát megcsókolom.

— Hát akkor éd's apám, — felelé a gyerek kissé lecsillapodva, csókolja meg a Bodrit is, mert a' meg meg akart harapni!

— **Komédia az élet!** Éppen akkor vitte el a kérlelhetlen halál a fiatal házaspár kis gyermekét, mikor már a maga lábán is megtudott állni és több örömet szerzett kedves, okos gagyogásával, mint bajoskodást. — Az asszonyka sehogy se tudott beletörődni abba a gondolatba, hogy örökre meg legyen fosztva attól a gyönyörü kis lénytől, melyet még saját magánál is jobban szeretett. Kétségbeesetten borult férje vállára s fuldokolva, szakadozottan susogva fülébe: Ugy-e, ugy-e, kedves — lesz még nekünk ilyen szép kis leányunk!

— **A sáskairtás** eredményéről a szegedi hatóság közelebb élt felterjesztéssel a földmüvelésügyi ministerhez. Az adatok szerint a sáska Szeged határán összesen 1424 hold területen pusztitott és 70

---

is értékes tanácsadó. Mint anya kiterjedt nagy családjának gondos és szerető nevelője. Gyermekei körében a komoly ismeretek utáni törekvés házias egyszerüséggel találkozik. A mi az otthon szeretetét illeti, példányképül lehetne felállitni az egész családot. Valóságos rajongás köti őket a mindszenti telep minden rögéhez, a mi fölött én egy cseppet sem csodálkozom. A száz éves kastélynak ők adták meg azt a bizonyos kimondhatatlan valamit, a mi a rideg falat meleggé, a nyomott légkört tisztává, a némaságot beszélővé teszi. Ők bevitték oda a lélek melegét, künn a meg ház tája körül gyönyörü parkot teremtettek. Aztán meg az Isten is segitségökre jött egy kicsikét. Ha valaki széttekint a kastély terraszáról, költeményt olvas a természet képéből s költővé lesz önmaga is.

Itt, ebben a környezetben élte le a „Salonélet“ irója életének fele részét s a természettől nyert szép tulajdonságai itt fejlődtek, a család és a költészet tiszta légkörében nemes és finomult magaslatra.

Végzek, tisztelt szerkesztő ur és üdvözlöm azon sikeréhez, hogy költőt, müvészt, minta-családfőt sikerült önnek a „Hét“ számára munkatársul megnyerhetni egy személyben. *y—s.*

A talált leány.

— ELBESZÉLÉS. — 2

Tordas Mihály uram becsületes csizmadia mester volt Nagy-Patén; abból a régi jó fajtájából a mesterembereknek, kik nem szégyenlik apjok kenyérkeresetét, hanem folytatják azt fiuról-fiura, tisztességgel, becsülettel. Tordas uram ezenkivül gyülölője volt azoknak is, kik szégyenlik, ha apjok tisztességes, de csak egyszerü mesterségét emlitik előtte, elve lévén, hogy a ki milyen vallásban születik, maradjon az abban. Ki is jutott neki a becsületből annyi, a mennyivel egy igénytelen mesterember holtáig beéri. Nagyon jól tudta azt Nagy-Patén mindenki számbavehető ember, hogy ki az a Tordas Mihály. Az uri soron tornácos háza volt s két salukáteres ablakon nézhetett ki az utcára, ha akart; az arra menő pedig azon a két ablakon át tetszése szerint nézhette Tordas Mihály uram szobabeli butorait, melyek csak ugy ragyogtak a tisztaságtól. — Ujon készült cseréptető nyomta a ház falát s karcsu kémény eregette füstjét a kóválygó szélben. Becsületes életmódja olyan sorba segité, hogy a teremtő ellen panaszos szót sohasem kellett emelnie. Volt szerető, jó felesége, ki megosztotta vele a fáradtságot, s ha az idő kissé mostohán viselte magát irányában, együtt örült vele a boldog napokban. Egyetlen gyermekkel áldotta meg őket az ég; de ez az egy pajkosságban felért négy másikkal; elevenség több volt benne, mint a mennyi ilyen serdülő grermektől várható. Az őszön ment fel iskolába; de már eddig is nagyon sokat fogott az esze. Nagy reményeket is kötött hozzá az apja, s sokszor azon tünődik, hogy nem lesz-e vétek ilyen észt a csizma szabással még csirájában ölni el?

Hogy milyen boldog családi élete van Tordas Mihály uramnak, világosan kitünik abból, hogy még a gólya is az ő háza kéményét szemelte ki lakhelyül, pedig a községházán sokkal kényelmesebb helyet találhatott volna magának.

*

A fehérre meszelt stukatoros konyhában forgolódik a ház urnője, Tordas Mihály uram hüséges élete párja. Gömbölyü arca jó módról, viruló egészségről beszél, mig mosolygó szemei boldogságtól sugárzanak. Nagy sürgés-forgás van a háznál. Tordas Mihályné asszonyom gazd'asszonyos szenvedélyével gyurja a mont-lisztet tésztának, gyömrözve, mintha épen halálos ellensége feküdnék markaiban. — A komaasszony is átjött segiteni: ő rá meg a csirkekoppasztás van bizva. — Láb alatt sertepertél a Miska gyerek is, hát ha ő rá is biznának valami lenditeni valót?

Ez a nagy igyekezet mind azért van; mert ebédre várják haza Tordas uramat. — Régi szokásból tudta a jó asszony, hogy az ő számára is jön haza valami a rékasi vásárból, annak az árát ilyenkor rendesen egy pár életunt csirke bánta meg.

A Miska gyerek hirtelen nagyot ugrik, s a fazekakon keresztül ugrálva, szalad a kis kapunak, miközben visszakiált az ütána szaladó anyának: „Itthon van az édes apám!“

Van is öröm a háznál! Alig tud mozogni Tordas Mihály uram: ugy körül fogták az udvaron. Végre nagy nehezen be jut a szobába, s egymás után veti le magáról a meleg ruhákat. A Miska gyerek csak nézi, hogy honnan hull már ki a vásárfia?

Tordas uram látva a gyerek kiváncsiságát, igy szólt hozzá:

— A vásárfiát lesed ugy-e, Miska fiam?

Miska megrestelve a dolgot, odáb huzódik.

— Hoztam én, fiam. azt is, ne busulj, még pedig olyat, milyet még sohasem vettem számotokra; mert hát tied is lesz kedves feleségem, aztán neked is jut belőle Miska fiam; sőt még én is jussot tartok hozzá. Nem adhatok belőle mindnyájotoknak külön, mert egy darabban van az egész; de tudom, hogy nem vesztek össze rajta. Jertek csak velem, künn hagytam a szánon.

Tordasné asszonyom, meg a Miska gyerek kiváncsian követték. A komaasszony is abban hagyja a koppasztást, s még a mühelyben dolgozó inasgyerekek is kidugják bámész fejeiket, ugy lesik a különös vásárfiát.

Tordas Mihály uram levéve a szánról a pólyába takart gyermeket, e szavakkal adta át a feleségének:

— Nesze kedves feleségem, ezt hoztam én nektek vásárfiában!

* * *

(Folytatása következik.)

Irodalom.

— **A legnagyobb magyar lap.** A magyar hirlapirodalom az utóbbi tiz esztendő alatt oly óriási haladást tett, a minőt Európa egyetlen országában sem tapasztalhatunk. A müvelt nyugoti országokban tiz esztendővel ezelőtt már meg volt a kifejlett, megizmosodott sajtó, mely a nemzetek életében egyik leghatalmasabb kulturális tényező, de a magyar sajtó csak fiatal korát élte. Azóta a magyar zsurnalisztika fölemelkedett arra a magaslatra, a melyen bátran fölveheti a versenyt a legkifejlettebb angol, német és francia hirlapirodalommal. A magyar nemzeti közélet terén mindenütt érezhető ennek a hatása és a legnagyobb szükkeblüség kellene ahhoz, hogy ezt valaki megtagadja.

Es ennek a csodálatos haladásnak az uttörője a legnagyobb magyar lap; az Egyetértés volt.

A magyar hirlapirodalom mai kifejlettségét kétségtelenül annak köszönheti, hogy az Egyetértés már kezdettől fogva, csaknem két évtized óta, szakitva a régi magyar zsurnalisztikai chablonnal, egy uj irányt kezdett, s megteremtette Magyarországon az ugynevezett informativ rendszert, a mely az egész európai sajtónak alaprendszerét alkotja. E lapnak csodálatos sikerei utánzásra birták a többi magyar lapokat, s a magyar sajtó rátért arra az iranyra, a mely a leghelyesebb, a leggyakorlatibb, a leghasznosabb. A magyar zsurnalisztikának kifejlésében, megizmosodásában az Egyetértésnek oly rendkivüli érdeme van, a melyet eléggé méltányolni alig lehet. A laikus ember alig képzelheti el, hogy mino óriási áldozatokba kerülhetett a legnagyobb magyar lapnak az, hogy elvégezze az uttörésnek, a magyar hirlapirodalom megreformálásának ezt a nagy munkáját. Az áldozatok nagyok voltak, de a kitüzött cél sikerült, s az Egyetértes nemcsak hogy megreformálta a magyar sajtót, de egyuttal továbbra is vezetője maradt a magyar zsurnalisztikának, s a közönség nagymérvü pártfogása a későbbi években megkönnyitette feladatát s lehetővé tette, hogy a legnagyobb magyar lap nemcsak az országban, hanem a külföld előtt is imponáljon.

A ki figyelemmel kiséri a külföldi lapokat, láthatja, hogy azok a magyarországi viszonyok egyik kiváló kutforrásaképen az Egyetértest használják; mert ez a kitünően szerkesztett óriási lap a szó teljes értelmében imponál a külföldnek.

Mikor néhány évvel ezelőtt Floquet, a hires francia államférfi Budapesten járt, s megtekintette a főváros nevezetességeit, meglátogatta az Egyetértes szerkesztőséget is. Végigjárta a szerkesztőség összes helyiségeit, megnézte a nyomdát, megnézte azt a roppant rotációs gépet, a melynek egész Ausztria-Magyarországban nincsen párja, beszédbe ereszkedett a szerkesztőség tagjaival s mind a huszonnégy belső munkatárstól tudakozódott a viszonyok felől, s azután kezébe vette az Egyetértes-t, megsuhogtatta az óriási lapot, s azt mondta: „Erre a lapra büszke lehet Magyarország; ilyen lapunk nekünk franciáknak nincsen.“ Valaminthogy az angol Timest kivéve nincsen a világon ujság, a mely nagyságra, zsurnalisztikai beosztásra, a közlemenyek terjedelmére, tipografiai szépségére, s különösen az informativ rendszer gondos és célszerü megvalósitására nézve olyan lenne, mint az Egyetértés.

Kétségtelen tény az, hogy a magyar zsurnalisztika az utólsó tiz esztendő alatt megszerezte azt a hatalmat, a mely egy müvelt országban a sajtót, mint a közvéleménynek hivatott organumát joggal megilleti, és kétségtelen az, hogy a magyar sajtónak e kifejlett, kitágult, megerdemelt hatalmi jogkörében az Egyetértes maga egy külön nagy hatalmasságot képvisel. Független politikai irányánál, az idők és körülmények minden változásaiban megőrzött higgadtságánál, tapintatánál és tisztességénél, körülláto figyelmenél, s a közönséggel szemben való csaknem csodalatos áldozatkészségénél fogva olyan magaslatra emelkedett ez az ujság, hogy az ország politikai és társadalmi mozgalmaiban hangadó, irányadó és a legtöbb esetben csaknem döntő szerepe van.

A magyar zsurnalisztikai körökben valóságos legendákat beszélnek azokról a dolgokról, a miket ez az ujság csinált; belső dolgozótársai, belföldi és külföldi tudósitói annyira azonositják magukat a lappal, hogy az Egyetértes e tekintetben egyedül áll az egesz magyar zsurnalisztikai világban, s nincsen az országban ujságiró, a ki el ne ismerné, hogy az Egyetértes jólértesültseg, megbizhatóság, komolyság és jó izlés dolgában az első lap Magyarországon. Ennek az óriási lapnak kulturmissziója volt, a melyet betöltött, s megmaradt a vezérszerepe, a melyet föntart és ugyszólván nem is igenyel tőle más lap.

Teljes függetlenséget, amely erkölcsi erejének egyik alapját alkotja, megőrizte mindig: megőrizte annyira, hogy bár az ország egyik nagy pártjának, a függetlenségi és 48-as pártnak mindig a leghathatósabb és leghivebb támogatója volt és maradt; megőrizte függetlenséget még e párttal szemben is, csakhogy az egészséges, önálló, józan kritika befolyasolásától megóvja teljes cselekvési szabadságát.

Az Egyetértes olyan lap, a mely a szó teljes értelmében feleslegessé tesz minden más napi lapot, mert az olvasó megtalál benne mindent, a mi egy ujságolvasót csak érdekelhet.

Nincsen Magyarországon ujság, a melynek annyi belföldi és külföldi levelezője lenne; nincsen magyar lap, a melynek annyi tavirata lenne, nincsen magyar lap, a mely az eseményeket olyan részletesen, olyan gondosan, olyan körülláto gondossággal közölhetné, mint az Egyetértes. Hetenkint megjelenő irodalmi, tanügyi és mezőgazdasági rovatait oly szakértelemmel szerkesztik, hogy e rovatok minden szakértő embernek imponálnak. Állandoan két regényt közöl, s ezeknek megválogatásában oly áldozatokat hoz, a minők alig meltányolhatók eléggé. Alig jelenik meg a külföldön valamely hires iró regénye, az Egyetértes megbizottja már ott van, hogy megszerezze a forditás jogát. Tárcarovatában kiválóképen ismeretterjesztő dolgokat közöl, s ebben mellette van az egész hazai tudományos világ. Hirrovata a legondosabb és leglelkiismeretesebb szerkesztésre vall, a mi nem csoda, hiszen az Egyetértés-nek nem kevesebb, mint huszonnégy belső dolgozótársa van, a kik valamennyien ismerik a lap irányát, magas szinvonalát, s valamennyien tudják azt, hogy mit kiván az oly olvasó közönség, mint a minő az Egyetértes köre csoportosul.

És van mindezeken kivül az Egyetértés-nek egy óriási érdeme, s ez az, hogy az összes magyar lapok közt az egyetlen, a mely az ország közgazdasági életét éber figyelemmel kiséri s közgazdasági rovatában a magyar iparnak, kereskedelemnek és mezőgazdaságnak legcsekelyebb mozzanatára is kiterjeszti gondosságát. A kereskedelmi világ ezen kivül nagy meltánylással látja, hogy az Egyetértésben a külföld közgazdasági életének is kiváló gondos, részletes, pontos és gyors értesitőjére talál.

Mindezek a dolgok és sok más jelenség odahat, hogy a legnagyobb magyar lap az Egyetértés, a mely mindenek fölött első sorban magyar, egyuttal a legjobb magyar lap is legyen.

Figyelmeztetjük olvasóinkat az Egyetértés-nek alább közölt előfizetési felhivására.

—

REGÉNY-CSARNOK.

A boszorkány.

— Siciliai regény. — 68. közl.

Oly kevés hasonlatosság volt a barát nyugodt hangja és fenyegető állása között, hogy Lippi rögtön gyanakodni kezdett.

— Teljesitse kivánatomat önkénytesen és mindenek felett ne közeledjék felém, mert különben tüzelek önre, — rebegé Lippi, nyeregkápájából két pisztolyt vonva elő és reszkető kézzel célozva Garofalora.

— Ha ily módon célzasz reám, — mondá ez, — ugy fogadok, hogy engem el fogsz téveszteni, s e szegény állatot éri golyód, mely ez ügyben egészen ártatlan.

— Ah, ne ragadjon szerencsétlenségbe, — felelé Lippi, — ki nem akart már lőnni, bár a barát mindig közelebb jött, annyira félt a szent férfiu jóslatától. — Értse meg tehát helyzetem, tisztelendő Garafalo atyám: azzal vagyok megbizva, hogy Diodatonak, Campo-Forte marquisának hirül adjam, miszerint neje holnap fog visszatérni gyermekével, és hogy küldjön elébe nehány sbirt, kik őt a banditák ellen védelmezzék. — Garofalo füleit hegyezte s nagyon kezdett akaskodni nyergében. — Szerencsétlenségemre, — folytatá Lippi, — lovam elveszté patkóját és ha nem kölcsönzi nékem öszvérét, ugy a fiatal marquisné minden bizonynyal üzenete előtt fog megérkezni.

— Hogyan, Lippi barátom, miért nem mondád rögtön, hogy a Campo-Forte családnak és a derék és kitünő Diodatonak, kit még gyermekkorában ismertem, kell szivességet tennem! — kiálta fel Garofalo. Messzire elveté botját és rögtön kiugrott nyergéből. — Fogadd el, derék szolga öszvéremet s teljesitsd rögtön küldetésed. — A sbir hálásan csókolá meg a barát kezét s éppen a nyeregbe akart ugrani, midőn Garofaló feltartóztatta őt. — Abrakoljuk meg először a szegény állatot, hiszen viskóm szerencsére, ugy sincs messze innét.

— És ön azt hiszi, hogy abrak nélkül nem menne el egészen Girgentiig? — kérdé türelmét veszitve Lippi.

— Látom már, hogy te még nem ismered lovamat. Ha még nem emésztette fel abrakját, ugy hátrafelé halad.

— Hátra! — kiálta fel a sbir.

— Igen, Lippi, és sem az ostor, sem a sarkantyuk nem képesek megváltoztatni ezen nevetséges szokását.

— Tehát önfejü?

— Aminő csak egy öszvér lehet.

— Ha igy áll a dolog, kényszerülve leszünk lakásához menni, atyám.

Lippi megfogá beteg lovának a kantárját s sohajtva követé Garofalot, ki az utat mutatá néki.

Öt percnyi járás után megállott Garofalo agyagból készült viskója előtt.

A barát felnyitá az ajtót, s mig a két állatot a jászol elé vezetve, azt takarmánynyal megtölté, Lippit hajlékába vezeté.

Az alacsony szobában butor gyanánt egyedül két rozzant szék s egy asztal állott, beerősitve a földbe, mig a másik sarokban közönséges vászontakaróval befödött száraz levélből készült nyughely feküdt.

Garofalo meggyujtotta régi kis olajlámpását s az asztalra helyezé azt.

— Szegény Lippi barátom, — mondá neki, — nagyon sajnalom, hogy még a legszerényebb estebéddel sem szolgálhatok. Még egy comero szelet sincs házamban. A mellonaro, fájdalom, nem jó áruival ide az erdők rengetegjei közé.

— A mi azt illeti, — felelé a sbir, — nem nagyon válogatós vagyok, s igen szerény eledellel is beérem.

— Ha a nyalánkság számüzve van is nyomorult hajlékomból, mégis elég élelmem van, hogy kielégitsem vendégem éhségét, kit az ur küldött hozzám.

— Ha igy van a dolog, ugy vonakodás nélkül ülök az asztalhoz.

— Tégy ugy, mintha otthon volnál, fiam, — felelé a barát, egy nagy tál burgonyát s egy korsó vizet téve az asztalra. (Folytatása következik.)

Hirdetmény.

A kincstártól bérelt kizárólagos italmérési jogosultság alapján az adó- és illetékek szedését a város, 103.—1889. kgy. számu határozatában megállapitott dijtételek szerint, *1890. évi január hó 1-től* kezdve, a jelenlegi fogyasztási adókezelőség által gyakoroltatja.

E célból a kimérésre és elárusitásra szánt s készletben levő italok a jövő 1890. évi január 1-sö napján a város kiküldöttei által fel fognak vétetni s az árszabálynak megfelelően meg fognak adóztatni.

Felhivatnak ennélfogva az érdekeltek, hogy a város kiküldötteit a felvételben ne akadályozzák, italkészletüket pontosan felvétessék; mert ellenesetben szigoruan büntetnek.

Szentes, 1889, december 30.

Sarkadi Nagy Mihály,
polgármester.

Hirdetmény. 3—3

Bartha Janos nyug. kir. aljárásbiró I. t. 17. szám alatti kurcaparti házánál két padolt szoba, felszerelt zárt konyha, éléskamra, padlás és tüzrevalós istállóval ellátott utcai lakás azonnal haszonbérbe kiadandó.

Halász-Szabó Klára

I. tized 315. számu **kispiaci háza** szabad kézből eladó; értekezhetni uri-utcában, III. t. 137. sz. alatt levő házánál. 3—3

A Teli-féle házban

több rendbeli lakás és üzletnek való helyiség van kiadó. Értekezhetni ugyanott **Goldstein Józsefnével.** 1—2

Bérbeadó

a **Nyiri József-féle** I. t. 180. számu ház és melléképülete, az 1889. év január első napjától. — Esetleg ugyanezen ház eladó

A feltételekről felvilágositást ad

a szentesi takarékpénztár igazgatósága.

Üzlet átvétel.

Alólirott átvéve az **özv. Laukóczy Gerzsonné** előnyösen ismert

borbély- és fodrász-üzletét,

kérem a tisztelt közönséget, méltóztassék üzletemet kegyes pártfogásában részesiteni, s igérem, hogy főgondomat a **tisztaságra, ügyes, gyors** és **pontos szolgálatra** fogom forditani. Tisztelettel

MENNING MÁRTON,
borbély és okl. fodrász.

2—2

EGYETÉRTÉS

Huszonnegyedik évfolyam.

Legnagyobb politikai napilap.

Megjelen minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után is.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra	1 frt 80 kr.	Hat hónapra	10 frt.
Három hónapra	5 „	Egész évre	20 „

Előfizetések bármily naptól kezdve teljesithetők s legcélszerübben postautalvánnyal Budapestre, az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (Kecskeméti-utca 6.) küldendők.

Osztrák vörös-kereszt sorsjegyek.

Huzás január 2-ikán! 4

Főnyeremény 50,000 frt.

Kaphatók részletfizetésre az 1883. XXXI. t. c. értelmében, és pedig:

2 db. 30 havi 1 ft 90 krjával, vagy 36 havi 1 ft 70 krjával,
3 „ 30 „ 2 „ 85 „ „ 36 „ 2 „ 55 „

a szentes-vidéki takarékpénztárnál.

Az összes orvosi gyógytudományok tudora.

Dr. GRÓSZ SÁNDOR

műtő (operateur) fogorvos

fogászati műtermében a gyógytudomány ujabb módszere szerint *fog- és szájbetegségeket gyógyit, fogtömést* (plombirozás), *műfogsorok készitését* eszközli.

Budapest, Károly-körut 7. sz.

Az általam készitett **antiszeptikus szájvizet és fogport** a t. gyógyszerész urak szives figyelmébe ajánlom. — Egy üveg antiszeptikus szájviz ára 1 frt; egy doboz antiszeptikus fogpor ára 50 kr. 3—3

McCormick Harvesting Machine Company
CHICAGO.

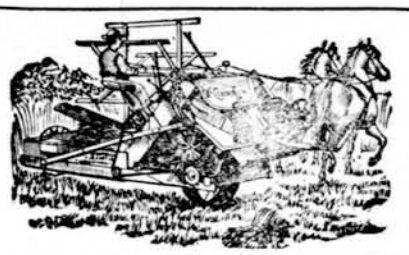

Legujabb acél

arató- és fűkaszáló-gépek.

A legjobbak a világon.

Ajánlja a 4—6

prágai gépépitő részvénytársulat fiókja.

Iroda: Raktár: **BUDAPEST** VI. ker. dalszinház-utca 2. V. ker. váci-körut 7 szám

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Évi egy forint nem pénz

a „FALUSI GAZDA“ cimü, kéthetenkint megjelenő **népszerü gazdasági szaklapért,**

melyről a „Magyar Állam“ 1889. márc. 18-iki számában

egy lelkész következőleg nyilatkozik:

„Két éve már, hogy járatom a „Falusi Gazdát,“ s őszintén megvallom, hogy azóta nagyon sok olyat tanultam belőle, a mit gazdálkodásom előnyére üdvösen értékesithettem.

Mióta e kis lapot járatom, kézzelfogható a gazdasági haladás hiveim között is, ugy, hogy ök maguk alig várják a „Falusi Gazda“ számainak megjelenését s az egyik a másik után jön azt kölcsön kérni, hogy belőle tanuljanak. Utmutatásom mellett sok mindent forditottak belőle hasznukra, innen a „Falusi Gazda“ iránti rokonszenv.

Praktikus tanácsai a józan életre szükségessé teszik arra, hogy a nép között minél nagyobb mérvben elterjedjen.

Teljesen meggyőződtem, hogy e lap a falusi népnek, a kis gazdáknak igazi, lelkes és jóakaratu barátja. Tőle nemcsak a munka mikéntjét, de a szorgalmat, takarékosságot, okos számitást és ezek mellett az Istenben való erős bizalmat megtanulhatják; az anyagi boldoguláshoz, melyre kisgazdáinknak, népünknek oly nagy szüksége van, legközelebb vezető utat biztosan felismerhetik.

Azért kérve kérem lelkész társaimat és a tanitó urakat, igyekezzenek ez olcsó gazdasági kis lapot megszerezni s a nép között is terjeszteni.“

Előfizetések (ugyanazon községből csoportosan egy utalványon is) a „Falusi Gazda“ szerkesztőségéhez

Budapest, Erzsébet-tér 19. szám

küldendők. — Mutatványszámok kivánatra ingyen.

1890. január 1-ével uj előfizetést nyitunk a

„MERCUR“

XX. évfolyam. *XX. évfolyam.*

hiteles sorsolási tudósitóra.

A nagyszámu sorsolási lap közül a „Mercur“ az elismert *megbizhatóságával, legtökéletesebben* és *világosan* szerkesztett huzási jegyzékeinel fogva kitünik. A „Mercur“ *magyar-német* szövegben *hónaponkint 2—3-szor* jelenik meg, nyomban minden nagyobb és fontosabb huzás után.

Minden előfizető *ingyen* kapja a „Mercur“

Sorsolási évkönyvét 1890-re,

mely teljes hátralék-kimutatást tartalmaz az összes, 1889. december végéig kisorsolt és még be nem váltott magyar, osztrák és külföldi sorsjegyekről, továbbá az

általános sorsolási naptárt 1890. évre.

Mindamellett, hogy a „Mercur“ anyaga naprolnapra szaporodik, a lap előfizetési ára változatlan marad, és pedig:

egész évre 2 frt

bérmentes póstai szétküldéssel együtt.

Mutatványszámokat kivánatra egy egész hónapig ingyen és bérmentve küldünk.

Előfizetéseket elfogad a

„MERCUR“

6—10 kiadóhivatala

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Egy háremorvos a szerelemről.

Dr. Yang A. a török szultánnak azon háremorvosa, a kit nemrégiben helyeztek egy szenzációs szerelmi stiklije miatt nyugalomba, egy rendkivül érdekes müvet adott ki a szerelemről: *„A szerelem titkai“* cimmel. A munka — melyből a török hölgyvilág néhány hét alatt tizezer példányt kapdosott el s jelenleg a legérdekesebb irodalmi mű, melyet a mohamedánvilág minden háremébe becsempésznek, — most egy kitünő orientálistánk forditásában magyarul is megjelent. 4—5

Ezen rendkivül érdekes munka csak **Czapik Gyula és társa** könyvkereskedésében **Szegeden** kapható. Legcélszerübb postautalványnyal megrendelni. *Ára bérmentes megküldéssel 1 frt 05 kr.* Hölgyek, kik nem akarjak nevükre cimeztetni, „post rest.“ vagy más cim alatt is megkaphatják a felette érdekes, csinos kiállitásu müvet. Ugyanezen szerzőnél megjelent „A nászéj“ cimü költemény. *Á. 50 kr.*

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok: **CSUKÁSSI JÓZSEF** és **RÁKOSI JENŐ.**

30.000

példány.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. — Félévre 7 frt. — Negyedévre 3 frt 50 kr. — Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes példányok kaphatók minden ujságelárusitónál.

Még *december hóban* kezdjük meg **Benickyné-Bajza Lenke** legujabb **két kötetes regényének** közlését, melyet a népszerű irónő *most ir a „Budapesti Hirlap“ számára.* — A regény cime:

„TÜZBEN“

Január 1-jével belépő uj előfizetők a lapot, már a **karácsonyi** rendkivüli számtól kezdve kapják az **uj regény elejével együtt.**

A „BUDAPESTI HIRLAP“ kiadó-hivatala.

Budapest, IV. kalap-utca 16.

Szentes, 1889. Nyomatott Sima Ferencz gyorssajtóján.